

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GOŃCIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Ceny promocyjne: miesięcznik 5 mk. z odroczeniem do domu 450 bez odroczenia kwartał 65 mk. Cena pojedynczego numeru 30 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za pierwszą linię jednolitego 1000 znaków na IV kol. 75 fenigów, na II i III kol. 1 mk. 50 ksz. za IV kol. 75 fenigów. Ogłoszenia drobne po 30 fenigów; za wyraz.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, al. J. Panny Marii Nr. 28. Telefon Nr. 34. Skrytka pocztowa 10 25.

Ogłoszenia do „Gońca Częstochowskiego” pochodzące wprost od firm i biur ogłoszeniowych w Warszawie załatwiała wyłącznie Centralna Administracja Ogłoszeń Polskiej Prasie Prowincjonalnej Warszawa ul. Zgoda Nr. 1.

Ziemie Wschodnie.

I.
Stosownie do zapowiedzi „Gońca Częstochowskiego” z dnia 4 b. m. materializacja na ziemiach wschodnich obejmujących działalność naszą gospodarczą, sanitarną i polityczną tych obszarów, przewyższających trzykrotnie b. Kongresówkę, Poznanię i Galicję ujmując w szereg szkiców, które na łamach „Gońca” opublikować zamierzam. Dział gospodarczy winien moim zdaniem, obejmować politykę robót publicznych, aprowizacyjną, walutową i zdobycz wojennych.

Zorganizowanie robót publicznych na Kresach Wschodnich ma na celu przedewszystkiem zająć wszystkich bezrobotnych nie mających swoich siedzib, jak również dostarczenia środków pieniężnych, potrzebnych do odbudowy zniszczonych domostw, zakupno koni i pługów motorowych do zorania pól, leżących od paru lat odlegiem, dostarczenia grabi i kos wale wyszczenia traw, któreby można by to wyżywić inwentarz żywy całej Europy. Poza to danie pomocy żywnościowej ludzkom potrzebującym, takowej, nie jako jałmużnę—bezpłatnie,—lecz za pracę pożyteczną dla samej ludności kresów, jako też i dla państwa Polskiego.

Roboty publiczne na kresach powinny się zacząć od oczyszczenia lasów państwowych, które wymagają natychmiastowego rozpoczęcia pracy w tym kierunku. Niemcy prowadząc rabunkową gospodarkę leśną, nie myśleli wcale o zabezpieczeniu lasów od zniszczenia przez pożary i pasożyty, to też obszary lasów przez niemców wypiętonych są ogromnie zanieczyszczone, a w niektórych lasach leża jeszcze ścięte drzewa, których niemcy wywieść nie zdążyli. Te leśnictwa, gdzie rabowali niemcy wymagają oczyszczenia w pierwszym rzędzie.

Obszary lasów państwowych na kresach wynoszą w powiatkach Pruszańskim 12,000 hektarów, w Kobryńskim 19,000, w Słonimskim 78,000, w Wołkowskim 13,000, w Sokółskim 39,000, w Grodzieńskim 56,000, w Brzeskim 32 tysiące, we Włodzimierskim 46,000, w Kowelskim 54,000 i Puszcza Białowieska 118,000 razem 467,000 hektarów czyli przeszło 800,000 morgów. Wprawdzie nie na całej przestrzeni niemcy gospodarowali, ale i te obszary, gdzie topór niemiecki dewastacji nie dokonał potrzebują oczyszczenia z wywrotów których nikt podczas wojny nie usuwał.

Przypuszczając, że na oczyszczenie jednego hektara potrzeba tylko dwadzieścia dni roboczych, wyniesie to na cały obszar lasów państwowych 9 milionów 340,000 dni roboczych. Licząc że każdy robotnik będzie pracował 25 dni w miesiącu i że czas pracy oczyszczenia lasów przeciwnie się przez cztery miesiące, można będzie zatrudnić 93,400 ludzi.

Oczyszczenie lasy, robotnicy będą rozpiłowywali i rabali gałęzie, wierzchołki ściętych drzew, spiliowali wiązki ścięte drzewa i wywroty niezdatne na materiał budowlany w sęgi. Ministerstwo Dóbr Państwowych płaci za wystawienie metra sześciennego od 3 mk. 50 fen. do 4 marek. Przyjmując, że każdy robotnik dziennie wystawia może 3 i pół metra sześciennego otry-

mamy, że wszyscy robotnicy przez cały czas trwania pracy na całej przestrzeni wystawią dziennie 326,900 metrów sześciennych drzewa opałowego, lub jako ekwiwalent przygotowują kłód do rozpływania na tartakach państwowych, wszędzie w tych lasach przez niemców zostawionych. Inaczej biorąc dziennie wykonują robotniczą pracę przedstawiającą wartość 1,044,150 mk., a przez sto dni pracy 104,415,000 mk.

Jeśli liczyć, że każdy metr sześcienny wystawionego w lesie drzewa opałowego będzie sprzedany tylko za 7 marek (cena jest znacznie wyższa), ze sprzedaży tej wypłyne do skarbu państwa 228,830,000 marek, po potrąceniu ceny roboczych 104,415,000 marek i kosztu organizacji 4,415,000 za drzewo skarb osiągnie 120,000,000 marek.

Roboty należy zorganizować na następujący sposób. Stwarzać oddziały robotnicze po 500 nie więcej ludzi. Dla takiej partii powinna być urządzona wspólna kuchnia, gdzie robotnicy otrzymaliby dostateczną, pożywną i smaczną strawę. Przy robotach tych mogłyby mieć zajecie całe rodziny, kołby młodzi ludzie od lat 14 i wyżej. Dla każdej partii robotników należy mieć 250 pił poprzecznych i 400 siekier. Kuchnia winna mieć 4—5 kotłów żelaznych pobielanych lub emalowanych, pojemności 500 litrów każdy i piec do pieczenia chleba, wyiekający od 40—50 pudów dziennie. Każdy robotnik otrzymywałby pożywienie, składające się z 700 gramów chleba, 20 gramów maki do zaprawy, 50 gramów tłuszcza, 400 kartofli, 100 gr. kaszy, 25 gr. suszonych jarzyn, 10 gr. soli, 0,25 gr. pieprzu, 20 gr. cukru, 40 gr. kawy. Obliczając produkty po cenie kartkowej aprowizacyjnej, każdy robotnik w swojej racji dziennie otrzyma 3 mk. 65,15 fenigów. Przypuszczając, że przy rodzinach robotników będą małe dzieci, potrzebujące opieki i że tych dzieci przy każdej partii będzie 200, a również, że dla każdego dziecka trzeba artykułów spożywczych dać połowę racji dorosłego człowieka i łopochę mleka skondensowanego, koszt utrzymania każdego dziecka będzie wynosił 2 mk. 37 i pół fen.

Opłacenie personelu partii, żywienie, oświetlenie, opał, gazety, książki, organizacja rozrywki i koszta centrali na każdego robotnika wyniosła 92 fen. Tym sposobem przeciętnie na utrzymanie każdego robotnika wyjdzie 6 mk. 72,2 fen., a że on wykonać może roboty wartości 12 marek 25 fen., więc gotówką otrzyma 5 mk. 52,8 fen. dziennie, czyli miesięcznie 138 mk. 20 fen.

Ludzie, wystawiający więcej niż 3 i pół metra dziennie, powinni gotówką pobierać dodatkowo 3 i pół marki dziennie.

Józef Zagórski poseł do Sejmu.

Intrygi austriackie.

W celu zdyskredytowania Polski a zwłaszcza przypodobania się Czechom i Węgom ogłasza wydawany od kilku dni w Wiedniu, a wydawany na sensację obliczony krakowsko-riadykalny „Morgen” rekosze szeregów austriackich rad ministrów z dn. 7 lipca 1914 r., której uchwały jakoby uważane być mają za początek wojny światowej.

Wedle „Morgena” radę ministrów zagalit min. spraw zagran. hr. Bercholt, wskazując na wypadki w Sera-

lewie i podnosząc, że nadeszła chwila, w której Austro-Węgry przez swoją decyzję i stanowcze kroki muszą przedsięwziąć nieprzyjemnie i przeprowadzić korzystny rozrachunek z przeciwnikami.

Przezwając takiemu kategorycznemu stanowisku wojennemu, wystąpił rekosze kościelnego prez. min. Tisza (?) i zasadał wrzód wycopania w stosunku do Serbji wszelkich kroków dyplomatycznych. Z kolei Bercholt miał oświadczyć, że nie wierzy w żadne środki dyplomatyczne, które to stanowisko poparł także austriacki prez. min. Stürgkh, powołując się na zdanie gen. Potiorka.

W tym miejscu rewanże wspomniadego „Morgen” w osobnym ustępie traktują za szczególnie dosadnością przemówienie wspólnego min. Dra Biljńskiego, podając, iż on wojnę usnał za jedynę wyjście i powołał się (?) w tym kierunku na opinie niemieckiego ambasadora w Wiedniu Tschirsky'ego z roku 1912 (?) który równocześnie zapewnił, iż Niemcy staną solidarnie po stronie Austriji, zatem wedle „Morgena” Dr. Biljński był po-

wierzeniem ambasady niemieckiej!!!

Po Dr Biljńskim przemawiał także austriacki min. wojny Georgi; poczem zapadła uchwała rady ministrów — stoli w dziwniej sprzeczności z podanym wyżej tak wojowniczym przebiegiem dyskusji, opiewała ona w kierunku wycokušym, zarządzała kroki dyplomatyczne w stosunku do Serbji, i wojnę wymieniła na ostatecznie miejsce w wypadku odruczenia sądnego od Serbji zadanych uczynienia.)

He prawdy zawiera słów wiedeńskiego „Morgen” w tej chwili trudno orzec. W najbliższym czasie sprawa ta będzie wywiestoną po ujawnieniu wszelkich dokumentów, tycających się wybuchu wojny. Część dykredytowania dra Biljńskiego w chwili, gdy ten objął teke ministra finansów jest zbyt wczesną. Intrygi niemieckie smierzą do stworzenia nowych przeszkód w sprawie ugruntowania podstaw naszej gospodarki finansowej.

Zbrodnicze represje niemców.

Trzeci dokument partycji krzyżackiej.

Lehra socowicka ogłasza trzeci tajny dokument pruski, odnoszący się do Górnego Śląska.

Pruskie ministerjum wojny, od dnia K. r. B. 4927 19 Berlin 28 lipca 1919 roku.

Do szefa sztabu generalnego armji polowej w Kolobrzegu.

Sztab generalny wioden podwładnym sobie władowi wojskowemu, naszym komendantem oraz samodzielnym formacjom wojskowym polecił co następuje: Należy każdego żołnierza polskiego, który przekroży bądź linję demarkacyjną, bądź granicę Śląska uważać za francotiraura i jako takiego na miejscu rozstrzelać przyczem jest rzeczą obojętną, czy żołnierza schwytano s bronią w ręku czy bez broni.

Konkres ten słowozwoży się tem, że Polacy rzetnieśliwują każdego niemieckiego żołnierza którego schwycą co sprzeciwia się prawu międzynarodowemu. Stracem pogranicznym należy polecić, aby fortelem lub siłą smusili polskich żołnierzy do przekroczenia granicy. Należy wtenczas natychmiast ludzi takich schwycić i odstawić do najbliższego posterunku oficerskiego, który wykona bezwzględnie rozkaz niemiejszy. Wykonanie to trzeba koniecznie jaknajprędzej, aby ras na zawsze dać przykład odstraszający. Z rozkazu; von der Ahe, major sztabu generalnego.

Z Berlina donoszą: Kampanja prowadzona przez prasę socjalistów niemieckich przeciwko postępowaniu władz niemieckich na Górnym Śląsku sytuuje obecnie poparcie organu senatrowego „Germania”. Komisarz nadzwyczajny Hoersing przyznaje, że wiera w sprawiedliwość Niemiec roz-

wiązał się i sądzi już teraz, że wynik plebiscytu będzie prawdopodobnie niekorzystny dla Niem. Centrowcy wyrażają awa zdziwienie, że rząd w reali Hoersingowi votum pełnego szacunku, chociaż ostwiłk ten nie mógł pokonywać się bez eschordy wojskowej.

Represje Niemców w stosunku do ludności polskiej na Górnym Śląsku trzebą w dalszym ciągu. Z Raciborza zostali wywiezieni: w głąb Niemiec wysyony wziętobowie polityczni. Trwa ją nadal liczne arestowania. Aby ostatecznie sterroryzować ludność polską i osłabić w powstańcach ducha groza Niemcy, iż szczną arestowawé rodzinny powstańców, którzy uciekli do Polski.

We wsi Muroch (Kamunalegoso), powiatu pszczyńskiego oddał granż schutnu strzałowi w niedłuki spsob Koldajcia, ojca 11 dzieci, kiedy zaś ten utracił przytomność dano do niego estery strzyły, kładąc go trupem na miejscu.

W tych samych Murokach miejscowy poczmistrza Otto zdradził Biljnika członka POW, ojca szwagra dajcia, który został arestowany i rozstrzelany. Arestowane w teje wsi 17-letniego chłopca Klauke, przywiązano go do konia i odprowadzono do miasteczka, gdzie stał rozstrzelany.

Jednocześnie Niemcy asyrują się do plebiscytu. D. 3 b. m., nadeszedł do komendy garnizonu w Raciborzu telegram, aby wysyony żołnierza wojsk rozlokowanych w Niemczech, niezwłocznie wracali do swych szeregów, gdyż wkrótce prawdopodobnie nikogo z Górnego Śląska nie będzie się wypuszczaó.

Pomyślnie załatwienie sprawy granic Polski.

Krew górnośląskich starczy za wszystkie plebiscyty.

Cieszyński Prezes Rady Narodowej cieszyński dyr. Piątkowski powrócił s Paryża do Cieszyna. „Dziennik

Cieszyński” ogłasza wywiad z dyr. Piątkowskim o sytuacji politycznej: Sprawa Galicji wschodniej—óswiadcał dyr. Piątkowski została satwioną w ciekawym pozytywale. Polsc przy-

Teatr „PARYSKI” ul. Panny Marji Nr. 19.

Sensacja!

Program od Poniedziałku 8-go do Piątku 12 Września r. b.

Dla młodzieży wzbronione.

BŁĄD MATEK

Dramat amerykański w 6-ciu wielkich częściach

Anons: Wkrótce demonstrowane będzie wielkie arcydzieło filmowe p. t.

KARNEVALESKA

wykonane przez słynną wytwórnię włoską „CINES” z wszech światową sławą premijowaną pięknoscia Lidją Borelli w roli gł.

Teatr „ODEON” ul. Panny Maryi Nr. 27.

Program od poniedziałku 8-go do czwartku 11-go Września

Wspaniałe arcydzieło duńskie

Nad program:

AVE MARIA

MIŁOŚNA OFENSywa

Przepiękny dramat nastrojowy w 4-ach aktach słynnej firmy „NORDISK” w Kopenhadze. W roli głównej, sława wszechświatowa słynna

RITA SACCHETTO.

Przewyborna farsa w 2-ach aktach, w wykonaniu artystów duńskich. W roli głównej ulubienica Kopenhagi **Gudrun Heulberg.**

Dr. Stefan Purshi

choroby skórne i weneryczne
godziny przyjęć 8—11, 3—7
KILIŃSKIEGO 5.

DOKTOR

Józef Kluczewski

h. ordynator uniw. ginekolog, kliniki w Kazaniu
choroby wewnętrzne i kobiece.
PRZYJMUJE:
ul. Panny Marji Nr. 22, od godz. 5—7 wiecz.

DOKTOR

W. Kahl

Choroby kobiece i akuszerja
przyjmuje od 1 do 4.
ul. Dąbrowskiego (Szkoła) 5 II pięć.

Lekarz-Dentysta

Michał Grejniec

ul. Panny Marji (1 Aleja) Nr 10
Przyjmuje codz. od 9—11 i 2—7 w.

Doktor med.

E. Potrykat

h. lekarz kliniki Prof. LESSERA
Choroby skórne i weneryczne.
przyjmuje do 10 rano i od 4—7 godz. wiecz.
ul. Gen. Dąbrowskiego (Szkoła) 6 I piętro

Dr. TOMASZEWSKI

III ALEJA Nr. 99.
P O W T Ó S I A.
Choroby wewnętrzne, kobiece i dziecięce.
Przyjmuje od 9—12 i 4—7.

Fabryka Albumów

w Częstochowie, Ogrodowa 4.
Poleca albumy do fotografii i kart pocztowych. Ramki do fotografii i stalugi do albumów.
CENY FABRYCZNE.
Handlującym rabat.

Wypóbowany środek przeciw reumatyzmowi (t.p. bólom)
Expeller Częstochowski
z wieży farmaceutycznej
wyróbu aptekarska A. WŁOBINSKIEGO
Zadac zarządca.

Państwowa Szkoła Włókiennicza w Łodzi

ul. Pańska № 115, j

z wydziałem

przedzalnicy, tkackim i farbiarsko-wykończalnicy

F. Zapisy kandydatów ze świadectwami z ukończenia 4 klas Szkoły Średniej lub z ukończenia 7 oddziałów Szkoły Powszechnej przyjmuje Kancelarsja Szkoły, (Łódź, Pańska 115, gdzie obecnie Sąd Okręgowy), pokój Nr. 26 codziennie (prócz niedziel i świąt) od godz. 10 r. do 1 po poł.

Dyrektor Szkoły A. Trojanowski.

Dom Handlowy

Zdzisław Ryłski

Częstochowa, II Aleja 20
Ślady - Krakowska 40.
Telefony: biura 1-66
składow 1-37

Płytki terakotowe (do wykładania podłóg, ścian i bram) smar do wozów, Tevotte'a, smoła, papa, karbolineum, masa klejowa (klebemasse) i pak, cegła ogniotrwała (wytzymająca temperaturę do 1790 st. C.) i budowlana, oleje mineralne (cylindrowy, maszynowe i gazowy) cement, wapno, dachówki stale na składzie.

TOW. AKC. HANDLOWO-PRZEMYSŁOWE

„Ł. J. BORKOWSKI”

Oddział w Częstochowie.

SKŁAD UL. PIÓTROWSKA 2: TELEFON 75. BIURO UL. PANNY MARJI 14:

POLECA ZE SKŁADU: Smar do-wozów — Olej gazowy do motorów (ropa) Oleje maszynowe i cylindrowy — Waselinę — Asphalt — Azbest w arkuszach — Smołę dachową — Papę — Gwoździe — Żelazo handlowe — Belki żelazne — Blachę dachową czarną i pocynkowaną Stal amerykańską — Wiaderka pocynkowane — Grabie — Widły Szpadle — Łopaty — Kilofy i t. p.

Młocarnię Parową

wynajmujemy na dniówki. Zgłoszenia w firmie
Kukliński i Deloff, Dojazd Nr. 9.

BIURO TECHNICZNE „PROMIEN”

II Aleja 30. Telefon 24.
Wykonuje instalacje oświetlenia, przenosi siły i przyłączenia do sieci miejskiej. Posiada na składzie: żyrandole, lampy biurowe, stołowe, buduarowe, wszelkie artykuły elektrotechniczne, motory, dynamomaszyny, pasy i smary.
Smary sprzedaje się począwszy od funta.

Bezpartyjny Związek Zawodowy

Przemysłu Włóknistego
zawieszony przez rząd carski w r. 1907, wznowia swoją działalność przy Częstochowskiej Radzie delegatów robotniczych (III Aleja 71).

Tymczasowa Komisja organizacyjna Związku wzywa wszystkich członków do zapisywania się w lokalu Rady.

Podziękowanie.

Doktorowi Szaniawskiemu za wyleczenie mej żony z choroby płucnej niżejszym składam wyrazy szczerej wdzięczności.

Bronisław Kwiatkowski.

Kuksz i Wańkiewicz

Biuro Techniczne

Warszawa — Leszno 25

TELEFON № 6-30.

Sprzedają produktów olejów mineralnych

Tow. „Karpaty”

POLECA:

Benzynę motorową, automobilową, lotniczą, dla plugów motorowych i innych silników spalinowych.

Naftę do lamp (naftowo żarowych) — Oleje gazowe (ropę) do silników, Oleje od najcięższych wrzecionowych do najcięższych maszynowych.

Oleje cylindrowe (specjalność dla paroprężnej Marka H.).

Wazeliny wszelkiego rodzaju, dla celów technicznych i leczniczych. — Parafinę wysoko krzepnącą dla celów przemysłowych oraz dla wyrobu świec. — Smary do wozów, rzemień i walców.

Berlitz School Method

English Lessons

Leçons de Français

Zapisy 2 Aleja 36 m. 17.

Ogłoszenie.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadamia, że w najbliższym czasie wyjedzie Komisja celem rewindykacji maszyn, wywiezionych z kraju przez b. okupantów.

Osoby i firmy zainteresowane z b. okupacji austriackiej proszone są o nadesłanie odpowiednich kopii kwitów rekwizycyjnych i dokumentów najdalej do dnia 15 września r. b. pod adresem Sekcji VI Ministerstwa Przemysłu i Handlu, po upływie którego do terminu podania o zwrot maszyn przyjmowane nie będą.

Podziękowanie.

Halina Leszczyńska znaleziona zemdlała głodu przez robotników robót publicznych na Podkulu i umieszczona w obowiązkach skład wszystkim serdecznie „Bóg Zapłać” za ofiarowane jej 40 mk. drogą składek na niezbędne potrzeby.